

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Conspirația tăcerii...

Arad, 10/24 Iulie.

De sigur cetitorii noștri au luat seama, că de-o vreme încoace aducem în fruntea ziarului articole semnate (=). Este semnatura unuia dintre cei mai de seamă publiciști români, care mai are și darul de-a fi distins cu încrederea bărbaților politici de peste munt. Această împrejurare ne îndeamnă să dăm astăzi, deși a întârziat nițel, valorosul articol de mai la vale. —Red.

(=) De aproape o lună de zile, trâmbițele nemțești și mai cu seamă ungurești ale Ballplatzului asurzesc lumea întreagă cu hărmălaia conspirațiilor pansârbești și a represaliilor ce vor fi luate „cât mai neîntârziat”. Pe tonurile cele mai stridente, voinicoșii îmbrăcați în zalele de argint și aur ale fondurilor secrete se agită împotriva conspiratorilor dela Belgrad, făcându-le o reclamă gratuită. Destăinuiri despre anchetarea crimei odioase din Serajevo se țin lanț ca și desmințirile acelor ziare ce urmează peste o zi două cu o regularitate exasperantă...

Ce rost să aibă jocul acesta frivol al paiațelor rășboinice, pe cari le tot trag de sfoară oligarhii dela Pesta și complicitii lor din Viena? De ce atâta sgomotoasă furie, atâtea isbucniri ale unei rășbunări neputincioase, care nu poate speria pe vrăjmași, dar cu atât mai dureros trebuie să turbure sufletele milioaneilor de supuși credincioși ai acestei monarhii, ce-și plâng în tăcere jalea de-a fi pierdut de veci lumina celor mai scumpe nădejdi?!

Stăm cuprinși de indignare și mintea noastră caută o explicație. Vom găsi această explicație foarte ușor, punând față în față atitudinea presei lărmuitoare deoparte, iar de

altă parte atitudinea cu totul demnă pe care o păstrează puținele ziare austriace, unde se mai judecă omeneste, precum și nenumăratele organe de presă din Germania, Italia, Anglia și Franța, pe cari nu le-a putut induce în eroare hărmălaia profanatoare a oligarhiei austro-ungurești. Pe când unii par a fi înmormântat până și amintirea personalității arhiducelui Francisc Ferdinand, ceilalți se fac neconținut ecoul durerii celei adevărate pe urma Marelui Mort ce-și doarme somnul etern în cripta din Artstetten. Pe când unii, cioclii sinistri, nu se gândesc decât să exploateze tragedia din Bosnia pentru scopurile lor machiavelice, urmărite cu tenacitatea speculanților de bursă, — ceilalți jelesc și acuma pe martirii monarhiei, cercetând cu pietate cauzele mai adânci ale catastrofei și măsurând cu gând înfiorat imensitatea ei. Pentru unii nici nu mai există datorii patriotice și creștinești față de jertfele ilustre; toată grija lor se îndreaptă spre scârboasele persoane ale asasinilor, de cari se preocupă cu o stăruință perversă. Pentru ceilalți există numai durerea nepotolită, numai groaza catastrofei ce a sguđuit din temelii o mare împărăție și atâtea neamuri astăzi orfane de cel mai nobil ocrotitor...

Câteva momente din presa de bună credință vor lămuri și mai elocvent chestiunea ce ne preocupă. Știm că ziarele inspirate de oligarhii dela Pesta s'au ferit ca de foc a insista, precum s'ar fi convenit, asupra planurilor de viitor ale asasinatului arhiduce moștenitor, în care toată lumea se deprinsese a vedea pe viitorul reformelor și pe viitorul salvator al monarhiei habsburgice și al popoarelor ei robite. Iată acuma adevărurile cari

totuși au rășbit la lumină. Inșirăm numai pe cele mai caracteristice.

Ziarul „Die Zeit” din Viena, protestând în contra gălăgiei suspecte a presei maghiare și maghiarofile, străfulgeră în următoarea frază bezna de patimi și de interese a celor ce tipă: „Să lăsăm demersurile diplomatice cari au numai un răsunset atâțator și mai bine să ne apărăm noi singuri contra crimelor, iar asta o putem face numai printr'o politică sănătoasă față de naționalități!”

Ziarul „Grossösterreich”, ale căruia legături cu anturajul defunctului arhiduce Francisc Ferdinand sunt prea bine cunoscute, merge și mai departe în cercetarea cauzelor celor mai adânci ale crimei din Sarajevo, scriind cu litere de pară: „Toate boalele, toate rănile mortale ale împărăției habsburgice purced din politica brutală a oligarhilor maghiari. Chiar și rătăcirea politică urmată în Bosnia și Herțegovina pornește tot dela ei, dela un Benjamin Kállay, precum de obârșie ungurească este și politica de „Teremtette” în contra Sârbilor. Acestei politici maghiare a căzut jertfă nevinovată arhiducele Francisc Ferdinand.”

Câteva zile după săvârșirea tragediei sângeroase, marele ziar german „Vossische Zeitung”, care exprimă opiniunile celor mai serioase cercuri politice din Berlin, publica un articol senzațional cu privire la programul de reforme al Arhiducelui Francisc Ferdinand, amicul intim al împăratului Wilhelm. Intre altele, autorul articolului făcea următoarele constatări remarcabile:

„Năzuința arhiducelui Francisc Ferdinand nu era trialismul, ci înființarea „Statelor-Unite ale Austriei-Mari”. Numele acesta derivă

Paginile din urmă.

— In amintirea lui Emil Gârleanu. —

De Al. Ciura.

Trupul neînsufletit al distinsului prozator s'a coborât în sinul naturii-mame, la o vârstă, când cele mai frumoase nădejdi se închegau în preajma personalității lui literare, pe deplin stabilite.

După atâtea lovituri, ce a îndurat literatura noastră în cei doi ani din urmă, a mai trebuit să ne vină și aceasta!

Cu Emil Gârleanu încetează una dintre figurile cele mai simpatice a literaturii noastre contemporane; un suflet de o rară bunătate și sensibilitate lirică; un creier disciplinat, conștios de menirea, ce are literatura noastră în zilele acestea de reculegere și de îndoit avânt.

Fostul locotenent de pe vremuri, a lăpădat uniforma strălucitoare, convins fiind, de schintea dumnezeiască, ce-i licărea în suflet; convins fiind, că viitorul unui neam și grăitoarele pilde glorioase nu se evidentiază numai cu spada, ci și cu condeiul.

Cele dintâi încercări literare ale lui, apar în „Arhiva” din Iași și în „Făt-Frumos”, sub pseudonimul Emilgar. Puternica mișcare literară dela începutul deceniului trecut îl atrage și pe el în cercul literatilor dela „Sămănătorul”, de sub conducerea dlui N. Iorga.

Nu știm, câtă vreme va trebui să se mai

scurgă, până ce literatura noastră va ajunge iarăș în cadrele unui curent atât de binefăcător, fără precedent în întreaga istoria literaturii române.

Cercul literar al „Sămănătorului” s'a împrăștiat, după ce a dat atâtea îndrumări sănătoase și atâtea volume de valoare, între cari numele lui Gârleanu stă alături de acela al lui M. Sadoveanu.

Rândurile aceste nu vor să fie o dare de seamă despre opera completă a celui dispărut. Nu e încă timpul pentru a se spune, în pripă, cuvântul din urmă asupra activității unui scriitor, a cărui groapă abia s'a astupat. Va veni criticul literar și va aduna, bucată cu bucată, tot ce a scris acest creier gânditor; toată risipa sufletului lui de aur, pe care a împrăștiat-o, cu amândouă mâinile la cele patru vânturi.

Ne oprim numai la cei trei numeri ai revistei „Proza”, pe care regretatul literat a redactat-o singur, până acum încoace, când l'a doborât zilele grele ale boalei.

Scriitorii, cari adese se strecoară prin viață mai mult sau mai puțin neîndreptățiți, au privilegiul, de a se ridica deosebit de mult, în clipa când închid ochii pentru totdeauna. Nu intrăm în analiza acestui fenomen psihic; ne mărginim a-l accentua numai; obvenind el în toate literaturile, și mai ales, în literatura românească.

Dacă Eminescu ar fi auzit toate discursurile solemne, ce s'au rostit de curând în fața modestului lui mormânt din cimitirul Bellu, ar fi rămas, de sigur foarte surprins de atâtea dragoste și admirație postumă, câtă vreme el s'a strecurat aproape necunoscut și în mizerie, prin viață.

Măestrul Caragiale, care s'a surghiunit de bună voie în străinătate, ar fi protestat și el de sigur, în fața părăzii, cu care osemintele lui au fost transportate în patria recunoscătoare. Nu și-a mai putut ridica însă glasul de protest, dar și-a rezervat dreptul la o mică farsă postumă, rătăcind mai bine de o săptămână într'un vagon necunoscut... Toți scriitorii iau proporții deosebit de simpatice în ochii plebei recunoscătoare, de îndată ce și-au închis ochii. Pretenții, cari nu îndrăzneau până acum, să-i apere pe fătis scrisul, acum ies din rezerva, ce li se pare, de-a dreptul inutilă. Dușmanii, cari nu urmăreau cu ochi buni lumina, ce împrăștia în juru-i, se calmează acum, și printr'un gest de pocăință târzie, aduc și ei tributul lor de recunoștință — fie chiar tacită — celui ce nu mai stă de acum în drumul măruntelor interese și ambiții, ce îi stăpâneau.

Așa vine moartea — marele pacifist și nivelează, cu mâna ei cea rece, toate micile scurături de soboli, toate stavilele mărunte, cari aveau menirea să zădărnicească drumul spre Parnas, al celui ales.

Atunci lumea își aduce aminte de amănunte din viața celui dispărut, cari până acum îi scă-

dela titlul operei *Românului născut în Ungaria* Aurel C. Popovici, operă apărută de mai mulți ani. Nu triarist, ci *aderentul Austriei-Mari fusese defunctul arhiduce*. Faptul că un Român din Ungaria a găsit cuvântul pentru această idee, faptul că un astfel de om o propaga, acest fapt arată îndeajuns că și direcțiunea asta se îndreaptă în contra oligarhilor Maghiari; ca și triarismul, ea se poate înlăptui numai pe socoteala oligarhiei maghiare. Intr'adevăr, *aci socotia arhiducele a fi găsit mijlocul de mântuire pentru Austro-Ungaria*, un mijloc care cuprindea în sine mai puține primejdii decât triarismul. *Idealului monarhiei unitare, sub deviza „Viribus unitis”, se închina arhiducele, idealului unui stat federativ, în fruntea căruia să stea împăratul, având un guvern comun pentru toată împărăția și un parlament central, iar diferitelor popoare și țări recunoscându-li-se o autonomie națională în cadrele unității și conducerii centrale a monarhiei*. În direcțiunea aceasta țântea scopul arhiducelui Francisc Ferdinand: *prin multilateralitate spre unitate.*”

În acelaș senz au scris mulțime de ziare germane, italiene, engleze, franceze și chiar unele rusești. Numai presa oligarhilor maghiari a făcut și tace ca mormântul. Pentru edificarea acestei prese reproducem aci și următoarele constatări ale revistei „Das neue Deutschland”, constatări ce confirmă pe deplin articolul din „Vossische Zeitung”:

„Țânta arhiducelui Francisc Ferdinand, a căreia concepție și-a format-o pe încetul, o reprezentau „Statele-Unite ale Austriei-Mari” așa precum le propovăduiește mereu organul „Grossösterreich”, care stetea foarte aproape de arhiducele. *Ceeace vroia arhiducele era o nouă constituție, federalistă, a imperiului, un stat federativ al tuturor națiunilor împărăției dualiste, după model german. Spre țânta aceasta îl îndemnase mai presus de toate șovinismul maghiar, pe care voia să-l înfrângă cu orice preț, pentru că vedea prea bine, că politica maghiară de asuprire contra națiunilor nemaghiare din Ungaria le silea pe acestea să se înstrăineze de monarhie.*”

„Cadavrele celor doi uciși au fost aduse

în patrie pe dreadnought-ul „Viribus unitis”. Numele vasului de război este un simbol pentru năzuințele lui Francisc Ferdinand. *El voia să unească toate popoarele împărăției într'o mare și solidară putere, pentru ca Austro-Ungaria să renască în toată măreția sa*. Arhiducele era convins, că dacă Austria n'ar exista, ar trebui creiată astăzi, drept stavilă la Răsărit, ca să oprească uriașele valuri de popoare ale Rusiei și ale Balcanilor a inunda cultura Europei centrale. El a căzut nainte de a-și fi putut începe cu adevărat opera sa. *Este datorია Austriei ca să lucreze mai de parte în sensul ideilor sale.*”

Am putea spori cu multe alte dovezi seria argumentelor noastre. Dar credem că ar fi inutil. Ceeace trebuie remarcat și chiar subliniat este momentul straniu că presa oligarhiei maghiare a ținut să opună acestor dovezi de netăgăduit interes politic o *adevărată conspirație a tăcerii*, sistem arhicunoscut celor ce lucrează în slujba și în solda vrăjmașilor adevărului.

Despre această interesată și meschină conspirație a tăcerii am ținut să vorbim cu glas tare, închinându-ne odată mai mult memoriei Marelui Mort, ale căruia idealuri mărețe trăiască mai departe, spre gloria viitoare a Dinastiei și monarhiei noastre!

Declarația de război.

Monitorul oficial, publică în ediție specială de Marți seara, textul francez al declarației, de război către Sârbia. Iată-l:

Le gouvernement Royal de Serbie n'ayant repondu d'une manière satisfaisante à la note qu'il avait été remise par le ministre de l'Autriche-Hongrie à Belgrade à la date du 23 juillet 1914, le gouvernement Impérial et Royal se trouve dans la nécessité de pourvoir lui même à la sauvegarde de ses droits et intérêts et de recourir à cet effet à la force des armes. L'Autriche-Hon-

grie se considère donc, des ce moment, état de guerre avec la Serbie.

Le ministre des affaires étrangères d'Autriche-Hongrie,

comte BERCHTOLD, mp.

În traducere românească:

„Guvernul regesc al Sârbiei nerăspunzând în un mod mulțumitor notei, ce l s'at predat din partea ministrului Austro-Ungariei la Belgrad, în ziua de 23 Iulie 1914. — guvernul imperial-regesc este constrâns de a se îngriji singur de căutarea unui scut sigur pentru drepturile și interesele sale, și de-a alege, spre acest scop, puterea armelor. Austro-Ungaria se consideră deci, din acest moment, în raport de război cu Serbia.

Ministrul afacerilor externe al Austro-Ungariei

comte BERCHTOLD, m. p.

Andrássy despre război. Conte Andrássy publică în organul său „Magyar Hirlap” o lungă declarație, din care reținem:

„Pe cât e de inevitabilă răfuiala cu Serbia, pe atât de puțin este actual pentru noi un război european. Și pe cât de îndârjit ar trebui să fie, dacă s'ar deslăntui asupra noastră, să dăm față cu acel război, tot atât de mare crimă și dementă ar fi să-l provocăm sau să-l forțăm.

Avem deplină siguranță în aliații noștri, pentru ori ce eventualitate, dar tocmai pentru acest fapt e chestie de onoare și de conștiință din partea noastră, că nu-i punem pe ei în fața unor situații, în cari, în lipsa noastră și fără de voința și de interesele noastre nu ar fi ajuns.

Bineînțeles, că dacă vre-o mare putere s'ar amesteca în răfuiala noastră cu Serbia, luând o atitudine de atac, asta ar însemna, că războiul european totuș e actual, dar nu din vina noastră, și că există anumite tendințe expansive, cari vreau să ne scoată pe noi din pozițiile noastre, și cu care prin urmare trebuie să ne măsurăm puterile... Aliații noștri, dacă au și ei vre-un antagonism de interese cu careva mare putere, își vor alege ei timpul și modul pentru a-l aranja.

paseră cu totul din vedere. Rândurile asvârlite pe hârtie — de multeori în pripă — încep a avea o valoare din ce în ce mai mare și posteritatea recunoscătoare, trece între paginile rezistente și file pripite, cărora singur scriitorul nu le dase decât importanța unei clipe. Vin apoi biografii și reconstruiesc din opera măiestrului, viața scriitorului. Vin reporterii harnici dela gazete; răscolesc amănunte necunoscute din viața scriitorului: preocupările lui, iubirea, intimități, glume, zilele boalei, clipele din urmă...

Mă opresc și eu la paginile din urmă ale regretatului scriitor: cei trei numeri din revista „Proza”. (Probabil să fi apărut patru sau cinci numeri din această revistă; nu pot ști cu siguranță căci legătura postală, ce o avem cu revistele din țară, este din cale afară nesigură.) Numerii acestei reviste i-am cetit cu o deosebită plăcere, fără să bănuiesc măcar, că cel ce le scrie, e cu un picior în groapă.

E o încercare îndrăznească aceasta, de a scoate *singur* o revistă, o încredere deplină în valoarea puterilor tale, asemănătoare cu aceea a lui George Panu, distinsul redactor al „Săptămânei”, de pe vremuri.

Acum, că Gârleanu nu mai este, numerii răsleți ai revistei „Proza”, au o deosebită valoare documentară, dând la iveală toate ideile și simțămintele înălțătoare, cari au emoționat inima scriitorului, până la cele din urmă palpității. Iată, cu câtă încredere scrie Gârleanu articolul

— program „Singur”, în fruntea numărului prim dela 1 Februarie 1914.

Să pornești la drum singur, ești oarecum folosit. Ai fi și în pagubă, dacă prin hotărârea aceasta ai pierde un tovarăș cu adevărat sincer. Inșă astfel de tovarăși se găsesc cu greu! Singur, ești folosit că-ți rămâne cugetarea asupra priveliștilor și împrejurărilor neîmpărtașite cu alții, și că atunci când potecile vieții ți se incurcă, și isbutești să apuci, numai după îndemnul tău, pe cea dreaptă, ai mândria că numai prin tine însuți te-ai îndrumat cu isbândă.

Am pornit de atâtea ori cu tovarăși de cale. Plecam într'acelaș paș, și mulți oboseau. Călătoream într'acelaș scop, și în curând gândurile se înșchimbau, privirile se întunecau, și la cea dintâi încrucișare de drumuri apucam care încotro.

De aceea m'am hotărât să bat drumul în lungul căruia altă dată pornisem cu alții, singur. Greutățile se pot înfrânge cu răbdare și hotărâre; oboseala nu se simte când te încălzește flacăra unei idei.

Singur voiu putea privi în voie înainte și în lături. Iar ce voiu vedea voiu povesti, după cum mă va îndemna sufletul și călăuzi mintea.

Din nenorocire, celui ce pornea cu atâtea încredere de sine pe noua cărare i s'a smuls brusc condeiul din mână și astfel literatura noastră

rămâne mai săracă cu colecția unei reviste care ne-ar lămuri pe deplin asupra multiplelor preocupări intelectuale ale unui scriitor contemporan.

Aflăm, în numerii apăruiți, bucăți literare de o rară gingășie (Sultan, Geloșii, Pe Bistrița la vale, Medalioane); articole foarte interesante privitoare la fondarea societăților scriitorilor români, Teatrul la sate, Rotația în teatru etc.; articole critice (Cu prilejul comemorării morții lui Eminescu; Ultima ediție a poeziilor lui, Domnul De Lorde adaptează etc.) apoi însemnări și vești, cari au o deosebită valoare documentară pentru stabilirea datelor biografice a celui dispărut.

Articolele acestea, ori cât de puține ar fi, reoglinesc sufletul scriitorului, deslușindu-ne preocupările lui multiple, inima lui largă, deosebita lui pietate pentru marii înaintași ai literilor române. Rar sau mai scris șiruri așa de înduioșătoare pentru comemorarea lui Eminescu Veronica Micle și Ion Creangă, cum s'a scris în coloanele revistei lui Gârleanu. Aceiași emoție palpită în articolul „Scrisoare dlui I. G. Dica”, ministrul instrucțiunii și al cultelor, în care cere ca acesta să se îngrijească de repararea căsuței din mahalaua înfundată a Iașului, „*boldeuca*” lui Ioan Creangă, unde marele povestitor a stat, de atâtea ori de vorbă, cu nedeșpărțitul său prieten Eminescu.

Gârleanu roagă pe dl ministru să repar

Spre simplificare în sud-est.

București, 15/28 Iulie.

(n. e.) Evenimentele dintre Sârbia și Austro-Ungaria au căzut în lumea balcanică, ca o bombă. Nici odată bărbații politici din această parte nu s'ar fi așteptat la o primejdie, așa de apropiată a păcii, din direcția aceasta.

Toată atenția, toată grija lor era absorbită numai de chestiunile interbalcanice singurele din care, după toate prevederile omenesti, putea rezulta o primejdie pentru pace. Întru lămurirea acestor chestiuni deci își îndreptau diplomații țărilor interesate a ajunge la o consolidare durabilă a stărilor din sudul Dunării toată atențiunea lor. Criza austro-sârbă a surprins pe acești diplomați în plină muncă pentru dominarea haosului balcanic.

Această muncă, aceste eforturi au căzut cu totul în umbră în fața primejdiei iminente dela Dunărea de mijloc. Evenimentele balcanice apar acum ca ceva ca totul meschin față de cele sârbo-austro-ungare, în care bubuiturile de tun poate că au început să spue ultimul cuvânt.

Totuși nu e mai mult decât 48 de ceasuri de când aceste meschine chestiuni balcanice făceau ecoul presei mondiale, ocupând primul plan în conștiința lumii.

Iată de ce credem că suntem datori să le înregistrăm, ori cât de șterse ar părea față de marea preocupare a prezentului.

Una din chestiunile balcanice cari s'ar fi bucurat de atfel de atențiune dacă sufletele nu ar fi înfiorate acum de veștile sinistre pornite din Viena și Belgrad, este întrevederea ce s'a hotărât între marele vizir Said Halmi Pașa și primul ministru al Greciei, Venizelos.

Spre a prinde toată importanța acestui eveniment, pentru situația balcanică va trebui să urmărim lucrurile mai dela capăt.

Este știut că amestecul Europei în lichidarea chestiunii balcanice a lăsat deschise până acum două din aceste chestiuni: Chestiunea albaneză și chestiunea insulelor din Arhipelag.

Amândouă aceste chestiuni rămaseră în sarcina Europei, propriu vorbind, a conferinței ambasadurilor din Londra.

Urmarea a fost că, pe când litigiile tratate numai între factorii balcanici au căpătat o soluțiune legalmente acceptată de toți cei interesați,

aceste două chestiuni au rămas încă pendinte, constituind două focare permanente de complicații.

Nerezolvind pe deplin chestia albaneză și cea a insulelor și nelăsând să fie rezolvite la timpul lor de către cei direct interesați, Europa, nu a făcut altceva decât să lase poarta deschisă pentru orice surprize. Atâta timp cât aceste două focare rămân deschise nu va putea fi vorba de durabilitate în situația balcanică.

Insuși tratatul dela București este în continuu amenințat în tocmai ca o clădire în care au rămas două colțuri slabe a căror prăbușire poate atrage după sine ruina întregii construcții.

Față cu aceasta situație, tendința acelor factori din Balcani, cari sunt interesați că acea parte de clădire, care s'a ridicat la București să rămâie intactă și să o întărească prin consolidarea terenului alunecos din sânul ei, nu putea fi alta decât să lupte din toate puterile la lichidarea cât mai grabnică și a acestor două probleme lăsate în suspensie.

Mai ales România ca direct interesată și ca principală garanță a stării de lucruri stabilită sub președinția ei, a înțeles de minune aceasta neapărată necesitate.

De aci intervenirile ei repetate în cele două direcții: în chestia Albaniei pe de o parte, în chestia insulelor pe de altă parte.

În chestia albaneză România a stăruit din toate puterile să ajungă cât mai repede la o normalizare a situațiunii din această țară, la stabilirea ordinii interne astfel ca să nu mai fie o continuă momeală pentru vecinii dimprejur.

În afară de motivele de rudenie dintre prințul Wilhelm și Casa Dămnitoare română, motive cari în nici un caz nu pot fi hotărâtoare, aici trebuiesc căutate rațiunile solitudinii României și ajutorului moral acordat prințului de Wied.

România are un interes suprem ca într'un fel sau altul să se închidă haosul albanez, care înseamnă o deschizătură primejdioasă în noul sistem balcanic a cărui cheie de boltă o formează tratatul dela București.

Pentru cauze a căror analiză nu e locul a se face aici, așteptările României nu s'au realizat până acum. Este sigur însă că încercările Ro-

casa aceasta, din pietate față de cei doi mari dispăruți, și încheie:

Iar vara, la sfârșitul anului de învățătură, când școlarii merg sub călăuzirea profesorilor să vadă monumentele orașului în care primesc lumină, după ce se vor minuna de măreția multor clădiri în marmoră și piatră, de auriturile atâtor lăcașuri sfinte, se vor îndruma și spre mahalaua înfundată a Iașului și se vor opri în fața unei căsuțe de țară. Aici, profesorii le vor spune cine au trăit între zidurile aceste; vor vedea cum au trăit; apoi sub umbra copacului înalt din ogradă, un școlar va ceti „Capra cu trei iezi” sau „Harap alb” sau altă poveste a marelui povestitor, alt școlar va spune „Doina” genialului Eminescu, și așa vor învăța și dânsii, și își vor aminti în viață, că lumina minții nu isvorește numai dintre zidurile mărețe ale unor palate, ci și dintre pereții mărunți ale unei biete bojdeuci.

Și din lumea lor de umbre, cei doi mari dispăruți vor înțelege lucrurile aceste, Domnule Ministru, și vă vor binecuvânta.

Dar nu mai continui cu citatele, căci ar trebui să reproduc în întregime și rândurile în care Șarleanu pomenește de activitatea ce a desfășurat-o ca secretar de redacție la „Neamul românesc” al dlui Iorga; de îndușetoarele rânduri în cari amintește unele manuscrise inedite ale regretatului I. Adam; de emoționătoarele însemnări din zilele mobilizării, etc.

Cetitorul poate să-și procure singur numărul din revista „Proza”, cari cuprind paginile din urmă ale distinsului scriitor, ce s'a stâns la vârstă de abia 36 ani. Lectura lor, precum și a acelor cinci-șase volume a lui Emil Gârleanu — în afară de deliciul artistic ce ni-l cauzează — sunt cea mai curată închinare, în amintirea celui ce nu mai este.

Ni-e cupa plină de amar.

Ni-e cupa plină de amar
Și de-a durerilor otravă,
Prinosul nostru secular
Adus pe-al patriei altar,
Rămas-a fără un strop de har
Ni-e inima bolnavă.

Plutești pe-a nedreptății mări
Sărmană mică barcă!
Te văd luptând în sbuciumări
Căutând limanul dulcii țări...
Fii treaz văslaș, cărmaci din zări
Furtuna să descarcă!

Veni-va ziua de apoi
Când tot ce azi te doare,
Noi vom uita și griji, nevoi
Și răni deschise de erol,
Când ei vor tremura de noi
Ca negura de soare.

Ioan Al. de Leményi.

mâinii de a stinge acest focar de surprize nu se vor opri aici.

Tot din aceleași considerații a pornit și acțiunea de intervenire repetată a regatului român în conflictul greco-turc.

Se cunoaște rolul jucat de guvernul român în încheierea păcii dintre Turci și Greci. Din nenorocire această pace nu a putut să cuprindă toate punctele de neînțelegere dintre cele două țări. A rămas pe din afară chestiunea insulelor care era lăsată în hotărârea Europei. Iar Turcii știu de mult că această Europă nu există decât atunci când e vorba de concesii mănoase, care să le obție pe spinarea altora — caz în care isprăvește mai întotdeauna prin a se înțelege — și nici de cum atunci când e vorba să impuleze o soluție care nu atinge direct interesele sale. De aceea ei și-au menținut pretențiile asupra insulelor și de aci un nou punct generator de crize, care amenință neconținut pacea ca o sabie a lui Damocles și împedecă guvernele de a se lansa în sfârșit în toată liniștea, în opera vastă de reorganizare națională, de restaurare a forțelor economice și culturale, de care fiecare dintre statele sleite de puteri din Balcani, are atâta nevoie.

De atunci România a reînnoit neconținut demersurile sale la Constantinopol și Atena. Rezultate palpabile însă nu s'au văzut.

În loc de semne de pace cele două state, dimpotrivă, au pornit într'o cursă furioasă de întrecere, pentru a-și asigura superioritatea pe mare, singurul drum pe care se puteau ciocni, cheltuind și ultima lăscăie pentru crucișetore și cūirasate ucigașe. În zeci de rânduri în decursul acestui interval au fost gata să treacă dela această întrecere de înarmare, la războiul de fapt. În cele din urmă se perduse orice speranță de a vedea conflictul înlăturat. Lumea se obișnuise cu gândul că de aici va izbucni criza, care să pue în discuție, încă odată, situația balcanică, Bulgariei cărora nu le-a rămas decât speranța așteptau plini de nerăbdare...

Aci erau lucrurile când o întorsătură neașteptată — cel puțin pentru marele public — vine să întemeieze orizontul turco-grec.

Este întrevederea cea pusă la cale între Marele Vizir și d. Venizelos, primul ministru al Greciei, la Bruxelles.

Întâlnirea aceasta, după o atât de lungă perioadă de încordare, între două personalități de importanță lui Venizelos și lui Halmi-Said pașa, nu se face fără a exista siguranța că se va ajunge la un rezultat. Un eșec al acestei încercări va aduce de astădată direct la război și desigur nu pentru aceasta s'au pus în mișcare șefii celor două guverne.

Sunt indicii certe că de astădată înțelegerea se va stabili. Un jurnal din București, „Journal des Balkans” care este foarte bine informat a publicat chiar și condițiile în baza cărora se va face această înțelegere. Iată aceste condiții:

„După informațiile noastre, pe cari le credem demne de încredere zice menționatul ziar soluțiunea ar consista în stabilirea unui regim de autonomie sau mai bine zis de împărțire a suveranității între cele două state. Insulele ar fi să fie puse sub autoritatea unui guvernator creștin, care va fi confirmat. Primul guvernator va fi al doilea fiu al regelui Constantin.

„Grecia ar lua asupra ei o parte a cheltuielilor de administrație și ar vărsa Turciei o sumă fixă, sub formă de contribuție la bugetul insulelor. Cu alte cuvinte s'ar stabili un regim mixt asemănător aceluia care a fost în vigoare în insula Samos și în alte ținuturi creștine de sub stăpânirea turcească.

Tot cam în sensul acesta se exprimă și ziarul „Le Jeune Turc” oficiul guvernului turc: „Privitor la insulele Kios și Mytelene, zice el suveranitatea va rămâne Greciei iar suzeranitatea va aparține Turciei. În afară de aceasta vor fi aduse în discuție două chestiuni neașteptate: Una e privitoare la Lemnos, pe care o va dobândi Turcia în schimbul cedării Rodosului, cu privire la care este de așteptat o opoziție din partea Italiei. Samos se reîntoarce la vechea situație, în care se afla înainte de război. În

Chios și Mitilene o comisie mixtă turco-greacă va desemna pe funcționari”.

Acestea sunt într'adevăr condiții cari pot satisface pe ambele țări. Pe deoparte Grecia evită neplăcerea de a retroceda vechilor stăpâni, în condiții de supuși, o populație conațională pe care a liberat-o, pe de altă parte Turcia obține — ceea ce era esențial pentru ea — că insulele să nu fie transformate fortărețe avansate cari să constituie o vecinică amenințare pentru coastele Asiei Mici.

Fără a ne opri asupra jocului de culise care a putut influența mai mult sau mai puțin spre a aduce lucrurile la acest rezultat să ne oprim puțin asupra urmărilor acestei înțelegeri.

Aceste urmări sunt foarte importante. Iată câteva din ele: Prin soluția diferendului greco-turc se reduce încă un focar de surprize.

După tranșarea chestiei insulelor, Turcia va trebui să-și clarifice situația. Ea va avea să se decidă dacă va sta alături de puterile grupate în jurul tratatului dela București sau va lua poziție în contra lor, sau în sfârșit va rămâne neutră. Deciziunea aceasta îi va fi dictată nu de oportunitatea față cu necesități momentane, ci de interese permanente.

Bulgaria va perde o speranță de a vedea lucrurile turburate de azi pe mâne așa cum doria. Acum chiar dacă are în vedere o asemenea turburare în Balcani ar trebui să o pregătească dânsa, nu să-i vie de-a gata dela Turci.

Intr'un cuvânt putem zice că prin această înțelegere lucrurile se vor simplifica mult. Haosul se reduce. Și cu aceasta opera de pace începută la București capătă încă un element de sprijin.

Iată de ce această întrevvedere este urmărită cu un interes foarte mare în lumea politică din București.

Din nenorocire tocmai când din sud-estul tuturor furtunilor vin asemenea vești îmbucurătoare, iată că lucrurile se schimbă din altă parte, de unde nu ne așteptam de loc.

Grozăviile războiului.

— Povestirea unui Bulgar. —

Ni se scrie:

Mercurea, la 23/VII 1914.

Aici la noi în hotarul Mercurii sunt mai multe grădini de Bulgari, cu zarzavaturi. Dintre Bulgarii aceștia a fost mulți în războiul balcanic. Toți spun câte ceva, dar unul mai ales, spune lucruri îngrozitoare. Zice: Noi o trupă mare de Bulgari am trecut peste Sârbia și Muntenegru (nici el nu știe bine pe unde) mai multe zile am tot mers și am luat pe Turci cam dela spate. Intr'un loc ne-a apucat o ploaie mare, care a ținut 2 zile neîntrerupt. Ne-am oprit în loc. Am crezut că se va face pace, cu ploile acestea.

Dar la două zile am căpătat, poruncă, de înaintare. Am plecat. Pe 9 și jum. seara, am ajuns la cele dintâi sate în Turcia. Am căpătat ordin de năvălire în sat și nimica să nu lăsăm viu. Toată lumea durmea, și am măcelărit tot, om, mulere, copii, nimic n'am lăsat în viață. Cum era frig s'a strâns pe baionetă sângele încheșat, de două degete.

N'am întrebat de naționalitate, fără am nimic. Doamne ferește-mă, să mai văd război, că de atunci și până azi înaintea ochilor nu văd alta, decât oameni, mueri și copii junghlați, tăvălindu-se prin sângele lor propriu și în tot timpul aud vetele sperate, în tot felul de limbi necunoscute.

Imi era jale, și mi-e jale și acum, când mă gândesc la acelea ființe nevinovate, dar am fost siliți să facem așa, fiind comandă militară.

Ne-au oprit aspru să spunem ce s'a petrecut din război, dar caută s'o spun că nu este tigrul pe lume, feară mai blăstămată ca omul... — B. M.

Europa.

ANGLIA.

La interpelația deputatului Law Bonar, secretarul de stat Eduard Grey răspunde în parlamentul englez, alaltăieri:

„Cred că e necesar, On. Casă, să vă descoper atitudinea de până aci a guvernului nostru. Vineri dimineața am primit dela legația austro-ungară nota guvernului austro-ungar adresată puterilor — apărută deja în presa noastră și care cuprinde pretenziunile Austro-Ungariei față de Serbia. După ameazi am convenit cu ambasadele celorlalte puteri, înaintea cărora mi-am exprimat părerea, că până ce conflictul se va mărgini numai între Austro-Ungaria și Serbia — nu avem drept de ingerință.

Dacă însă raportul ar ajunge la ascuțiș între Austro-Ungaria, Germania și Rusia, amenințând pacea Europei, nu ne mai poate lăsa indiferenți. Nu cunosc până în acest moment punctul de vedere al guvernului rusesc și prin urmare nu sunt în stare să pășesc imediat cu vre-o propunere meritorică în chestie.

Vă pot însă declara, că dacă raportul în concordat între Austro-Ungaria și Rusia ar lua proporții amenințătoare — după a mea părere — singurul razim ce s'ar putea oferi păcii mult primejdite, ar conzista în faptul, ca cele patru mari puteri: Germania, Franța, Italia și Anglia neinteresate direct în chestia sârbă, — să înființeze împreună și deodată la Viena și Petersburg, ca Austro-Ungaria și Rusia să înceteze operațiunile militare, în vreme ce acțiunea celor patru puteri se va îndrepta într'aceea, ca să facă posibilă înlăturarea conflictului.

Convingându-mă, că Austro-Ungaria a rupt legăturile diplomatice cu Serbia, am făcut următoarele demersuri:

Duminecă după ameazi recercând telegrafice ambasadorii noștri din Paris, Berlin și Roma i-am autorizat să întrebe guvernele pe lângă care sunt acreditați, dacă nu ar fi de acord ca legatul francez, german și italian să țină o consfătuire aici cu mine în Londra, pentru găsirea modalităților și mijloacelor potrivite a înlătura dificultățile obvenite. Totodată am recercat pe reprezentanții noștri să roage respectivele guverne, ca să imputernicească pe reprezentanții lor din Viena, Petersburg și Belgrad ca să comunice acolo plănuita conferință și să-i roage a sista operațiile militare active până la încheierea tratatelor. Până în acest moment, nu am primit dela toți răspuns. Natural, că pentru această acțiune este de prima importanță conlucrarea armonică a celor patru puteri. Timpul fiind scurt, nu m'am putut informa, dacă propunerea mea va fi bine primită, ori ba; riscând astfel chiar și primejdia de a fi respins.

Dar când lucrurile sunt atât de serioase și timpul atât de scurt, nu se putea încunjura primejdia, că eventual voi face o propunere, ce nu va întâmpina buna primire.

Presupunând că textul răspunsului-notă al Serbiei, cel ajuns în presă, este adevărat, ceea ce nu dubitez, — sunt totuși de părerea, că propunerea mea va forma cel puțin baza, pe care grupul marilor puteri amicale și neinteresate, dintre cari unele, se bucură de egala încredere atât la Viena, cât și la Petersburg, vor fi în stare să afle o soluție acceptabilă.

Evident, că din momentul ce conflictul se mărginește între Austro-Ungaria și Serbia, ci într'aceia se va îngera și vre-o altă mare putere, aceasta se poate privi dela început de cea mai mare catastrofă, care a bârnat vreodată Europa; nimeni nu poate prevedea sfârșitul conflictelor, iar dezastruoasele urmări, directe, ori indirecte, sunt deadrept încalculabile. (Aprobări).

Lawsou Harry întreabă pe secretarul de stat, Grey, dacă e drept, că împăratul german a aprobat azi dimineața ideia mediațiunii lansată de Grey.

Secretarul de stat Grey, declară că convins despre aceea, că guvernul german aprobă în principiu ideia mediațiunii între Austro-Ungaria și Rusia. N'a primit însă răspuns dela guvernul german în chestia conferinței.

România.

„Epoca” (ziarul dlui N. Filipescu) aduce următorul de Luni:

Conflictul austro-sârb ale cărui proporții nu se pot încă preciza, dar care constituie o gravă amenințare pentru pacea generală, este privit azi cu mai mult calm, atât în cercurile politice cât și în cele financiare.

Acestea din urmă, de obicei pesimiste, impresiunea că deși situația e gravă, totuși poate încă justifica o vie alarmare cu atât puțin o panică. Părerea e, că conflictul se va ranja.

În cercurile diplomatice impresiunea este după cele două mari grupuri de puteri.

Astfel ministrul plenipotențiar al unei mari puteri din tripla înțelegere, a declarat ieri la Sinaia într'un cerc restrâns, că nu crede în bucnirea unui război austro-sârb, chiar în cazul unui refuz din partea Serbiei, de a accepta condițiunile notei austriace. — Totul se mărginește la o rupere de relații diplomatice.

Dimpotrivă ministrul unei puteri din tripla alianță — și care nu este acela al Austriei, întrebat asupra situației a răspuns:

— „Celace pot să spun e că situația e foarte gravă”.

Din Sinaia se telegrafiază că contele C. von Cernin, ministrul Austro-Ungariei la București, baronul Fasciotti, ministrul Italiei, au fost în mișc în audiență ieri de M. S. regele.

ITALIA.

„Popolo Romano” observă că întrevvedere de acum câteva zile dintre împăratul Franz Josef și contele Berchtold ne făcuse să sperăm că nota ar fi inspirat la oarecare moderație atât în forma cât și în fondul ei. Pe șomne că rezultatele și urmările anchetei sârbesce autoritățile austro-ungare la Serajevo au fost astfel încât, cu toată buna voință și dispoziția cărmuitorilor imperiului cei cari au întocmit însemnatul document diplomatic au crezut că cuviință să se lipsească de orice spirit de înțiuitor.

„Nu știu — scrie ziarul „Tribuna” — nota aceasta va fi primită de guvernul din Viena până la ce punct, potrivit cu drepturile sale de suveranitate, el va putea să țină la țară de sfaturile de ascultare ce i s'au adresat în aceste ultime zile, de cătră diferitele cabinete din Europa, începând cu cel rusesc. O anchetă sârbesc, în adevăr, făcuse să se înțeleagă înconjur, că n'ar fi putut să primească o anchetă mixtă și nici dizolvarea asociației irredentiste din Serbia, căci astfel de măsuri ar fi în contrast cu Constituția statului. Ajuns deci să comparăm acest refuz cu

de peremptorii ale notei austriace, spre a ne seamă de gravitatea situației de astăzi.

Ziarul „Vita” scrie: Cabinetul din Petersburg a făcut să ajungă la Belgrad sfaturile sale de moderație. Nu știm însă până la ce punct aceste sfaturi se vor potrivi cu gravitatea situației create de nota Austro-ungară. Unele ziare din Viena, reproducând o știre răspândită de o gazetă berlineză, și-au exprimat convingerea că, în cazul unui conflict cu Sârbia, acest conflict va fi localizat pur și simplu la cele două state beligerante întru cât Rusia nu s'ar amesteca din pricina grelelor condițiuni și împrejurărilor critice prin care trece astăzi politica internă a Imperiului. Dar în cercurile competente se observă că există în Rusia unele curente și înrâuriri foarte puternice cari ar profita de o neașteptată mișcare năvalnică a sentimentului panslavist al maselor spre a înăbuși orice neînțelegere și greutate internă față de o jignire adusă rasei slave. Și atunci?

„Giornale d'Italia” organul guvernului scrie: punctul delicat al neînțelegerii stă în aceasta că cererile Austriei pot să fie privite de către Sârbia ca jignitoare pentru drepturile sale neștirbite de suveranitate.

Toată chestia balcanică ar putea să fie pusă iarăși pe tapet iar pacea Europei ar fi din nou periclitată, dacă, față de un refuz al Serbiei, Austria ar recurge la niște măsuri de coercitațiune. În orice caz, însă, Italia nu se va putea îngădui ca echilibrul balcanic să fie turburat. Guvernul din Roma deci va veghea spre apărarea marilor interese naționale în cazul când statul quo ce s'a statornicit la București în urma răsboalelor din Balcani, va suferi vre-o schimbare sau va fi atins în orice chip echilibrul adriatic.

Ziarul „Corriere della Sera” relevă că Austria a ales momentul propice pentru un eventual război, socotind că guvernul rus nu ar avea dispozițiuni să intre într-o luptă.

S'ar putea întâmpla însă ca opinia publică din Rusia, care nu ar putea suferi în nici un caz o ingenuchiare prea apăsătoare a Serbiei, să provoace un curent care să oblige guvernul să intervie activ.

Ziarul „Corriere della Sera” zice că se crede îndreptățit să creadă că guvernul italian nu s'a angajat întru nimic față de guvernul Austro-ungar. Svonul că nota Austriei ar fi fost comunicată mai întâi la Roma, nu este adevărat. Guvernul italian a cunoscut conținutul notei 12 ore după ce nota fusese comunicată guvernului din Belgrad. Dacă s'ar fi cunoscut la Roma mai dinainte conținutul notei, Italia ar fi consiliat Austria să-l modifice, nu l-ar fi aprobat.

Austria și-a asumat dela sine răspunderea conținutului notei și rămâne asupra sa răspunderea unui război.

Păreră ziarului este că Austria ar fi putut obține satisfacție fără război, dacă păstra oarecare moderație în cererile sale.

Ca încheiere spune că Italia, acum mai mult ca ori când, trebuie să vegheze.

Textul notei austriace a fost comunicat erii și Vaticanului.

Ultimele știri sosite la Roma din Belgrad afirmă că Sârbia nu s'ar arăta dispusă să se supună.

Duminecă a avut loc o importantă convorbire între primul ministru Salandra și d. di San Giuliano, care se află la Fiuggi. Tot la Fiuggi, d. Salandra a avut o convorbire cu d. de Flotoy, ambasadorul Germaniei la Roma.

Războiul.

— „Pester Lloyd” este informat din Viena (informația se tipărește cu litere aparente!) că la ministeriul de externe s'a făcut intervenția engleză, anunțată de Grey, dar contele Berchtold, mulțumind pentru serviciile oferite cu nobile intenții, a răspuns că ele au întârziat, deoarece declarația de război era iscălită, înainte de a se prezenta la el ambasadorul englez. Se înțelege, — a adăugat contele Berchtold — că în ce privește localizarea conflictului, acțiunea Angliei se poate continua, dar fără de conferință internațională!

Acelaș comunicat — care este după toate semnele inspirat din cercurile Ballplatzului — anunță, că Sârbia a oferit concesii teritoriale Bulgariei, în caz de neutralitate, și că în Varșovia (Polonia rusească) se ivesc presemnele revoluției: la fosta poștă centrală a explodat o bombă, care a ucis mai multe persoane, și că o magazină de praf de pușcă a fost aruncată în aer.

— Deodată cu declarația de război către Sârbia, s'a trimis o notă tuturor puterilor, al cărei cuprins este identic cu declarația de război.

— Soldații noștri au capturat un vapor sârbesc, la satul Techia, în apropiere de Orșova.

Vaporul capturat, care transporta arme și soldați, a fost botezat „Diadal”.

— „Világ” este informat că armata sârbească se concentrează spre Velika-Plassa, Mladenovatz și Lazarevatz, în loc de linia Niș-Craguievaț, cum se plănuia mai întâi.

— Sârbii au capturat vapoarele noastre „Erzerzog Albrecht” și „Maros” rămînd pe căpitanul acestui din urmă.

— Mobilizarea se face febril în Muntenegru. Regele Nichita și-a mutat cartierul la Podgorița.

— Intre România și Grecia este un viu schimb de note.

— Președintele republicii franceze s'a întors la Paris, întrerupându-și călătoria, care trebuia să se continue prin Dania. La Stockholm discursurile președintelui și al regelui au fost ținute în termen de complezanță, fără de a spune ceva.

— Germania a primit foarte rece intervenția Angliei. În răspunsul ce l'a dat a spus, că ar fi umilitor ca o chestie a Austriei să fie adusă înaintea arbitriului Europei.

— Mobilizarea Rusiei se confirmă.

— „Aradi Ujság” din loc primește o depeșă, datată din Berlin, că în Germania s'a ordonat mobilizarea. Circulația trenurilor este rezervată exclusiv pentru armată.

— A fost arestat și adus la Arad călugărul Gedeon Milevoi, din mânăstirea dela Berin, bănuit de agitație, săvârșită în sinul populației din Pecica-maghiară.

— Aflăm din isvor sigur că mareșalul Cerna și mai mulți intelectuali români din Orșova au fost arestați.

„Militaerische Rundschau” anunță: După știrile sosite mobilizarea armatei sârbești se face repede și în liniște. La Dunăre stau avansposturi slabe, la spatele cărora la câțiva chilometri se înștră trupe mai mari. De-a lungul Drinei se pot constata concentrări de trupe mai mari. Sunt foarte multe grupe de voluntari. Trupele dela granța de nord a Albaniei au fost pornite spre nordul Serbiei. În Sandjac se pot observa deasemeni mișcări de trupe. În Novibazar au fost aruncate spre Prilep trupe mai mari. În Muntenegru se fac deasemeni mari pregătiri. Regele Nikita și guvernul muntenegrean s'a mutat la Podgorița.

— „Esti Ujság” anunță din Berlin, că mâne se va publica tratatul de alianță al Germaniei

cu Svedia. Acelaș ziar afirmă că Germania va face ca Finlanda și Turcia să atace asemenea Rusia.

— În Croația s'a declarat statarul. S'a suprimat apariția următoarelor ziare:

„Slobodna Riecs”, „Narodno Jedinstvo”, „Srbsko Kolo”, „Oslobodjenje Privrednic”, „Vihor” (Zágráb), „Volksrecht” (Eszék), „Pravo Naroda” (Sid), „Sloboda” (Pétervárad), „Svietlos” (Vinkovce), „Hrvatski Branik” (Mitrovica), „Badasnyos” (Zimony).

Declarația statarului s'a făcut prin decretul banului, nu prin lege.

— La Semlin, soldații de pe malul sârbesc au pușcat asupra posturilor noastre dela vamă, și au ucis pe soldatul, care stătea la post.

6 țărani deținuți în Cluj.

„Ujság” din Cluj scrie: „De abia s'a decretat starea de război și au intrat în vigoare legile excepționale, și în Cluj s'au făcut mai multe dețineri. Duminecă înainte de amiază poliția l'a deținut pe factorul orașului Simon Pap, pentru că a injurat monarhia și a strigat: să trăiască România. Poliția l'a interogată ieri pe Simon Pop, care a confirmat că a fost unealta agitatorilor. Simon Pap va fi ținut în arest până la terminarea instrucției și poliția l'a predat procuraturii. Cazul Simon Pap, pe care l'a scăpat gura în stare iluminată nu e o apariție izolată, ci e de o însemnătate cu mult mai gravă și ne admoniază ca să fim cu cea mai mare precauțiune și în ținuturile locuite de valahi să luăm toate măsurile și dispozițiile, ca nu cumva să avem surprize neașteptate. A fost înfățișat la poliție un grup de 6 oameni, despre cari s'a dovedit că au desvoltat o agitație tendențioasă. Poliția a deținut ieri înainte de amiază pe Ioan Lucaciu, Ștefan Lucaciu, Ladislau Lucaciu și Ioan Irimie din Totfalău (com. Clujului), pe Ioan Fluieraș din Feneșul-săsesc (com. Clujului) și Nicolae Gal din Cluj (Tordai ut. 23) Ioan Ștefan și Ladislau Lucaciu, Ioan Irimie și Ioan Fluieraș au adus paiele la Cluj. Aci s'au întâlnit cu Nicolae Gal, care le e consătean, și au declarat auzindu-i mai mulți: „Știu ei bine că România e pregătită ca să atace Ungaria și să-i dăberez pe Români din Ardeal. Ei sunt pregătiți pentru acest caz și stau gata, ca la semnul dat să se ridice”.

Țăranii valahi escortați la poliție au fost imediat ascultați și încă în cursul zilei de după amiază au fost duși în închisoarea procuraturii. Cercetarea se va întinde asupra întreg satului Totfalău.

Răspunsul Serbiei.

(Urmare).

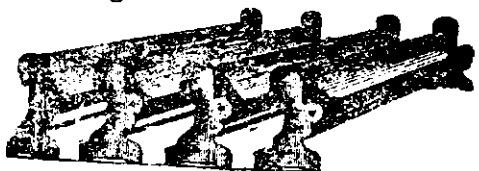
Guvernul reg. trebuie să recunoască că nu poate găsi clar înțelesul și importanța pretențiunii guvernului ces. și reg., care pretențiune ar avea de scop ca guvernul sârbesc să se oblige, că admite ca pe teritoriul sârbesc să coopereze și organele guvernului ces. și reg. Declarația însă că e aplicat să accepte această cooperare, întrucât ea ar corespunde principiului drepturilor popoarelor și a procedurii penale precum și raporturilor amicale de vecinătate.

Comentar oficial:

Privitor la această chestie dreptul popoarelor are tot așa de puțină competență ca și procedura penală. E vorba de o chestie de ordin pur polițienesc, care are să fie normată în baza unei stabiliri speciale. Condiția Serbiei deci nu se poate înțelege și e cutezantă, și în forma ei generală e potrivită, ca să ridice dificultăți mari la încheierea înțelegerii.

6. Guvernul regesc foarte natural își ține de datorie, ca să pornească cercetare împotriva persoanelor, cari au luat parte în conjurația din 15—28 Iunie sau afirmativ au luat parte și cari locuiesc pe teritoriu sârbesc. Cooperarea organelor delegate de către guvernul ces. și reg. în acest scop nu o poate accepta, deoarece aceasta ar însemna stîrbirea constituțiunii și a legilor penale. De altă parte însă organelor

Bănci singuratice, foarte practice

PENTRU BISERICI.

Totfelul de aranjamente p. biserici și p. școli

execută ieftin

OLCSVÁRY GYULA, mäsar artistic, Ilferantul Instlt. gr. cat.

UNGVAR, Rákóczi-utca 22.

La dorință trimete gratis mostre și prospecte cu desenuri.

BANCI DE ȘCOALĂ

noul, durabile și elegante. (02081)

depărtări, ale uneltirilor oculte, răsărite pe pământul Sârbiei.

Opera aceasta de subminare trebuie să o înăbușim, nesfârșitelor provocări din partea Sârbiei, trebuie să le punem capăt, dacă vrem să conservăm neștirbită autoritatea și onoarea monarhiei mele, dacă vrem să o scutim de necontenitele sguduiri, cari îi tulbură dezvoltarea economică, militară și dezvoltarea de stat.

Zadarnic a făcut guvernul meu ultima încercare, de a realiza scopul nostru cu mijloace pașnice, și prin un avertisment serios, să înduplece Sârbia, de a se schimba.

Sârbia a respins dorințele moderate și legitime ale guvernului meu. A refuzat să împlinească acele datorințe, cari sunt temelia naturală și necesară, pentru viețuirea la un loc, în liniște și pace, a statelor și popoarelor.

Prin urmare, trebuie să dobândesc cu armele, pentru statele mele, garanțiile indispensabile, a liniștii interne și ale păcii statornice în afară.

În aceasta oră solemnă sunt pătruns de puterea hotărârii mele mari, și de răspunderea Mea înaintea Atotputernicului.

Toate le-am chibzuit și le-am cumpenit.

Pășesc pe calea datorinței, cu inima liniștită.

Mă încred în popoarele mele, cari, în toate timpurile de furtună, s'au adunat unite și fidele în jurul Tronului meu, și pentru cinstea, mărirea, și puterea patriei lor, au fost gata chiar și la cele mai grave jertfe.

Mă încred în vitezele oștiri ale Austro-Ungariei, însuflețite și desinteresate. Și mă încred în Atotputernicul, că va da învingerea armelor Mele.

Ischl, 28 Iunie 1914.

Francisc Iosif, m. p.
conte Ștefan Tisza m. p.

CUCERIREA BELGRADULUI.

Se anunță oficial din Budapesta, că armatele noastre au intrat, ieri, Marți după prânz, în Belgrad, capitala Sârbiei, fără de-a întâmpina rezistență.

ATTITUDINEA ROMÂNIEI.

„Minerva” din București, numărul de Marți, scrie:

În cercurile noastre oficiale politice și militare se afirmă că România nu va lua atitudine față cu evenimentele externe decât în cazul când războiul austro-sârb va avea complicațiuni.

Singurul nostru angajament politic extern e privitor la menținerea situației din Balcani așa cum a fost creată de tratatul dela București.

Orice încercare de a turbura acea situație, ne va impune să intervenim cu armele.

De altfel, după informațiile pozitive ce au persoanele noastre oficiale, nimeni nu se pregătește să atace condițiunile tratatului dela București, deci e foarte probabil că dacă și războiul Austro-Sârb va fi localizat, România nu va fi nevoită să facă uz de arme.

București, 28 Iulie. Ministrul Brătlanu și Porumbaru au făcut ieri seară în fața miniștrilor plenipotențiarilor ai puterilor mari declarațiuni importante spunând între altele:

Față de conflictul austro-sârb România va sta liniștită, întru cât acest conflict nu atinge nici una din chestiunile care o interesează. România nu are nici un fel de tratat de alianță nici cu Serbia nici cu Austria, care s'o obligă la o acțiune. România este în bune relațiuni însă și cu Austria și cu Serbia, așa că nimic nu o îndreptățește să ia vr'o atitudine contra unuia sau celuilalt din aceste două state.

România însă nu poate rămânea indiferentă dacă din urmările acestui conflict ar rezulta o schimbare a actualului echilibru balcanic.

În acest caz de ori unde ar veni încercarea de a se schimba echilibrul balcanic, România va intra în acțiune pentru a apăra cum va putea mai bine acest echilibru, pentru menținerea căruia ea e solidară cu toate statele balcanice.

RUSIA MOBILIZEAZĂ.

„Le Temps” află din Petersburg, pe cale oficială, că în consiliul de miniștri, ținut în 25 Iulie, s'a hotărât:

1. A se lua numai decât măsurile de mobilizare.
2. Măsurile sunt luate din precauție, fiind

Rusia să urmărească evenimentele și să intervină în caz de lipsă.

Decisiunile acestea s'au adus la stăruința energetică a generalului Suhomliw, ministru de război, a cărui atitudine a făcut o impresie adâncă. — Șef al armatei întregi a fost numit marele duce Nicolae Nicolaevici. — Grevele înceată!

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Gheorghe Popa, Rapoltul-mare. Am primit 14 cor. abonament pe sem. II. a. c.

Redactor responsabil: Constanta Sava.

UN CANDIDAT DE ADVOCAT

cu practică află aplicare momentană în cancelaria subscrisului

Dr. NICOLAE ȘERBAN de VOILA
advocat, deputat, FĂGĂRAȘ.

(So 2278)

Farmacist practicant

începător găsește loc în București. Se recere matura. Doritorii se vor adresa:

farmacistului Aurel Tipeiu,
București, Calea Moșilor
406, România. (Ti 2266)

LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un

funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salar lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele însoțite de atestate coplate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei

„Școala română” Suceava (Bucovina).
(So. 2254)

Curs de brodărie

Societatea pe acții pentru mașini de cusut Singer Co. Arad, Főherceg-ut 9 va aranja în școala primară de fete din str. Weitzer János o expoziție și curs de brodărie artistică care se va deschide în 3 August. Se primesc anunțări la firma numită.

(Si 2277—2)

Sanator-Therapia.

Se primesc

tuberculoșici

pentru cură de altolre.

Budapest, VII., Városligeti fasor 11.
Telefon József 14 51. :: (E 2221)

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizicală-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

În imediata apropiere de pa. cul împărătesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

In atențiunea albinarilor, notarilor comunali și a învățătorilor.

Cine vrea să vândă sau să cumpere ceară sau vrea să se ocupe cu cumpărarea turtelor de ceară brută, să se adreseze lui

Dürr Gusztáv, comerciant

de coloniale, Arad,
lângă clădirea băncii „Victoria”,
care firmă cumpără pe bani gata
oricâtă cantitate. (Dü 2195)

Dr. HOFFMANN JENŐ

institut de phisikotherapias

BUDAPEST, Váci-körut 51.

TELEFON: 53-87.

Bei Röntgen, electricitate, de apă etc., masaj d'Arsonvalisație, sistem suedez și vibrație. Vindecare de nervi, stomac și intestine, vindecare cu electricitate pentru slăbire, aesthetică. Boale femeiești, dureri de cap, insomnie. (E 2063)

Mii de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

(Ho 1846—3)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. ::

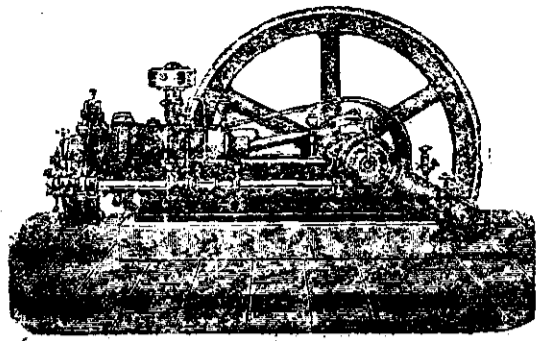
GÁBOR MIKLÓS Arad

Piața Andrassy, colțul Salacz utca

Telefon 1059.

Telefon 1059

(Ga 2270)

Motoarele Adam orig. sistem Diesel

sunt neîntrecute și cele mai excelente în economie și la mărșărit. — Cea mai bună și mai solidă execuție! — Mers liniștit și cadentat. — Funcțiune in excepțională și astfel este exclusă orice perturbație! — Cea mai largă garanție și condițiuni favorabile de plătire! — Prospekte și referințe dela cea mai bună firmă gratis și franco. Reprezentant general pentru Transsylvania și România (Ge 2156)

IOAN SCHIEB

birou tehnic

Sibiu-Hermanstadt, str. Heltauer 30.

Balsamul farmacistului A. THIERRY

Veritabil numai dacă are marea de scutire călugărească. Are efect excelent la boalele organelor de respirație, tuse, imbalșoare, răgușală, catar de gât, boale de plămâni, lipsă de apeteț, mistuire neregulată, boale holerice, influență, cărcei la stomac, etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie 6 cor. 60 fil.

Alifa Centifolia a farmacistului A. THIERRY

Are efect excelent contra oricăror răni învechite din cancer, inflamații, aprinderi, carbunculus, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică înveninarea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fil. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TOROK I. precum și în cele mai de seamă farmacii din țară. În cantități mari în drogheriile: Thalmayer és Seltz, urmașii lui Kochmeister, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct dela proprietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

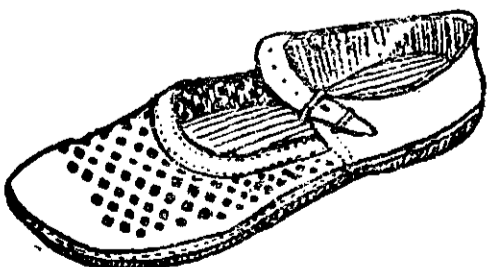
La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Uj. Rózsa Gyula

„UNIO”, fabrică mecanică de ghete, sandale și pantofi

Budapest, VII. ker., Dohány-u. 16-18.

TELEFON: 93-75

Prețurile sandalelor, per duzină:

Nr. 20-25	cor. 32-	(Ro 2102)
" 26-28	" 42-	
" 29-34	" 52-	
" 35-41	" 62-	
" 42-45	" 72-	

Cantitatea de producție zilnică 450 perechi.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

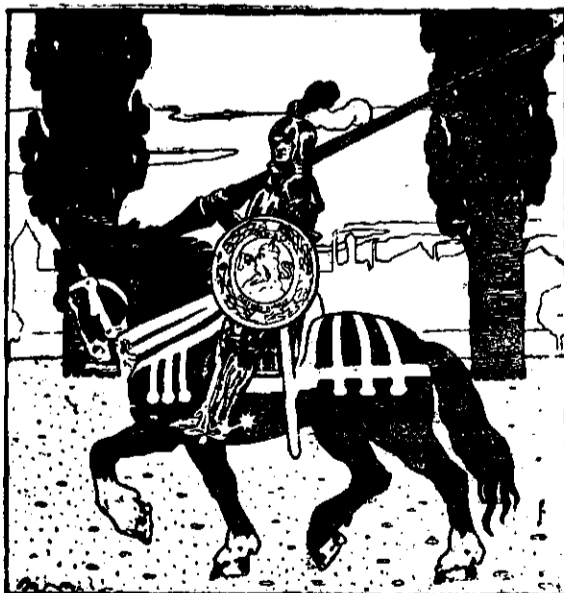
SITUAȚIUNE SUMARA.

1913. 6 Iulie	ACTIV	1914. 5 Iulie
183 804 758	143 788 832 } stoc metalic { aur 153 907 453 40 016 420 } { trate consolid. ca aur 56 642 000 }	210 549 454
2 144 206	Argint și diverse monede	934 740
176 351 395	Portofoliul român și străin	180 699 214
56 402 614	{ 29 785 400 Impr. pe pe et. publice 24 183 000 48 006 200 Impr. pe et. publ. în et. art. 46 450 800 28 667 214 21 338 986 din care nu s'au ridicat lei 28 511 698 22 989 182 }	47 122 939
12 802 059	Imprumutul Statului (fără dobândă)	11 924 059
11 956 544	Efectele Capitalului social	11 546 177
17 144 877	Efectele fondului de rezervă	16 762 877
4 104 781	„ amort. imobil. mobil. și mașinilor	4 036 281
6 449 096	Imobile	6 720 472
887 980	Mobilier și mașini de imprimerie	1 075 309
22 804	Cheltuieli de Administrațiune	25 264
114 883 777	Efecte și alte valori în păstrare	131 002 117
150 845 398	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	134 760 280
48 925 211	Conturi curente	21 479 956
16 771 791	Conturi de valori	23 664 690
3 977 475	Conturi diverse	8 430 277
807 474 766		810 734 098
	PASIV	
12 000 000	Capital	12 000 000
34 608 682	Fond de rezervă	37 179 870
5 151 834	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	5 526 192
444 748 660	Bilete de bancă în circulațiune	414 287 201
3 646 903	Profit și Perdere	3 810 594
221 889	Dobânzi și beneficii diverse	157 143
16 755 952	Conturi curente și recipise la vedere	14 244 484
265 729 175	Efecte și alte valori de restituit	265 762 397
24 611 671	Conturi diverse	57 766 098
807 474 766		810 734 098

Taxa: Secont 5 1/2%, Dobânda 6%

Nona berărie „Steinbruch”

și-a început deja calea triumfală.

Depozit principal:

Kaufmann Lajos és Tsa
Arad, piața Boros Béni 21.

Adresa:

HAUPTSTÄDTISCHE BIERBRAUEREI A. G.
STEINBRUCH.

(Bo 2245)

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Sîria (Világos) **Petru Benea**, căoi Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă preparurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	70	60
Rizling	72	62
Roșu de Mîntș	100	90
Carbenet	110	

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	46
Rizling	48
Siller	50

Rachuri.

Rachiu de treve	1 80
Rachiu de treve specialitate	2 20

Expediez la dorință în sticle și în cantități mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 10 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

No 927

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m)

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI MODERATE LA ADMINISTRAȚIA ACESTUI ZIAR.

TELEFON: 750.

Prețuri
ieftine!

(Ba 2207)

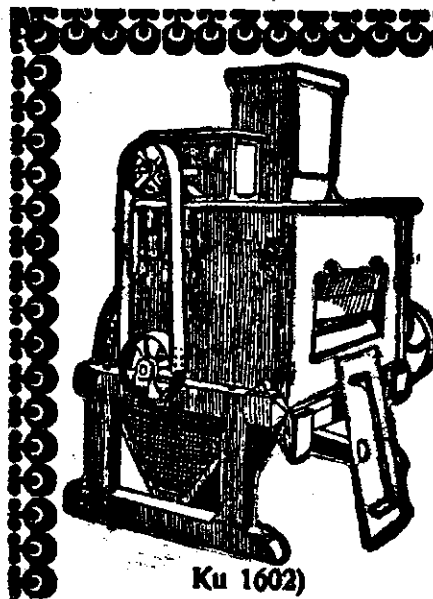
Garanță
pe 10 ani

Mașină familială de cusut Cor. 75
Mașină de cusut cu luntre
rotundă Cor. 130
Mașină bobbin central. . Cor. 140

Pentru plățiri în rate
cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofone, părți
separate la acestea. — Pețuri
de fabrică, cu garanță. — Nu-
mai articlii de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

Ku 1602)

Kutsera István

Instalator de mori **SZABADKA**, Vesselényi-u.
667 sz. 666666

Execută și instalează aranjamente complete de mori și
fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model,
construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum
și clururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași
și alte pentru alcalii; străformează după plan propriu sau
modele prompt și conștiințios, mori și fabrici. Magazin
permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Pla-
nuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg
la fața locului pe cheltuiala proprie. **TELEFON: 279.**

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumuseții. Fiecare damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se ele după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul cât este el de răspândit. — Bunătatea neîntrecută a preparatelor dr.-lui **Sihulsky** o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că anual expedim în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia și America avem numeroși mușterii, cari comandă deodată sute de pachete, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expediare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky nu conține materii vătămătoare; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

plstruete, petele, sgrăbunțele, lucirea feței și roșaja feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: *alifie pentru față, cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față*, sunt pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitații. Preparatele adevărate sunt numai cele provăzute, pe tegle și pe împachetarea externă, cu fotografia și isoălitura dr.-lui Sihulsky!!!

Alifie pentru față de dr. Sihulsky	cor.	1.40 fl.
Săpun " " " " " " " " " " " "	"	—70 "
Apă " " " " " " " " " " " "	"	1.40 "
Cremă de mătase " " " " " " " " " " " "	"	1.20 "
Pudră " " " " " " " " " " " " (în orice culoare)	"	1.20 "

Cosmeticele lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură uncul preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă ca zăpada și redă pielei o finețe ca de catifea. Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă. **Prețul 70 fl.**

Pentru îngrijirea **spiritului pentru păr „Capillor”**, care împiedecă căderea părului oferim adevărat nutremânt al rădăcinii părului, împiedecă chelia. — Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă! **Prețul 1 cor. 20 fl.**

„Regenerator pentru păr” redă părului cărnul colorarea originală **Prețul 2 cor.**

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kassa.

Sorteți adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat.
Me 1286 **Discreția e asigurată.**

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur

La

„Croitoria universală“

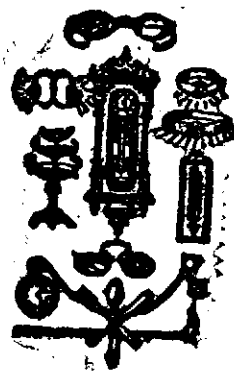
I. PETRAȘCU

SIBIU, Str. Cisnădiei 30

Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845—30).

Pentru ceasurile
cumpărate și re-
parate la mine
ofer garanție.
(Se 1588)

FRANZ SEEMANN

ceasornicar, privilegii de oreloage

Sibiu-Nagyszeben, str. Turnului
(Haggasse) 26.

Oferă on. public din localitate și pro-
vință privilegia sa de

ceasuri și bijuterii,

unde pentru cele mai ieftine prețuri se pot
procura ceasuri de buzunar, de părete și
sculătoare precum și totfelul de bijuterii și
insele de logodnă.

Reparaturile se execută cu specialitate.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

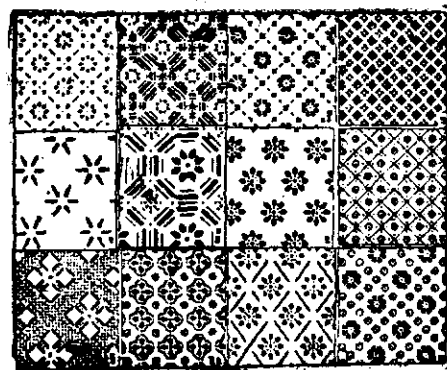
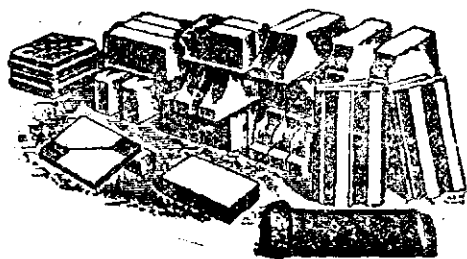
NICI UN ROMÂN SĂ NU-ȘI CUMPERE MOBILE PÂNĂ CE NU
VIZITEAZĂ PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

ÎN SIBIU, (NAGYSZEBEN) STR. SĂRII (SALZGASSE) 37.

CARE EXECUTĂ TOTFELUL DE MOBILE MODERNE
ÎN TOATE STILURILE, — CA GARNITURI PENTRU
DORMITOARE, PRĂNZITOARE, SALOANE
ȘI TAPETĂRIE PROPRIE.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ CU GARNITURI COMPLETE,
CONSTRUIEȘTE TOATE LUCRĂRILE DE LIPSĂ PEN-
TRU BISERICI VECHI ȘI NOUI ȘI BINALE, PE LANGĂ
EXECUTAREA CEA MAI SOLIDĂ: PROMPTĂ ȘI PE
LANGĂ GARANȚĂ. **TELEFON: 47**

Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și în-
treprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

(Bo 1742)

Execută: padinentări de
razzo, granit, mozaic, beto-
cheramit și mozaic: precum
și canale de beton și funda-
mente pentru mașini, lucrări
de ciment și beton, iesle, fân-
tâni arteziene și basenuri, pe-
duri etc. cu prețuri moderate
serviciu prompt. — Pe lângă
prețul de fabrică se mai capă-
țament de beocin și portland.

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiul-român (Oláhszentgyörgy, Beszterce-Nászod megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordici ai Transilvaniei în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebunțează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mitră.

Ca băș (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, parametritice etc. precum și decesibilele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi cordăspunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2-5 cor la zi, în hotelurile și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratalui public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alee (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de classa I. K. 1.20

„ „ „ „ „ „ II. 1 oor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

Direcțiunea băilor.

(So 2110)

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

SZLANNÁR ÉS RÓTH

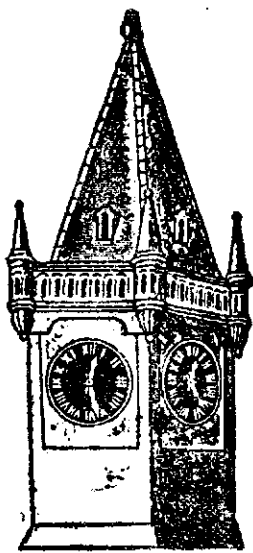
întreprindere de pictură de sticlă, altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă, biserici, altare, icoane și fresco, toffelul de lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane. Aurituri și pictarea tablourilor staționare.

CEASURI PENTRU BISERICI.

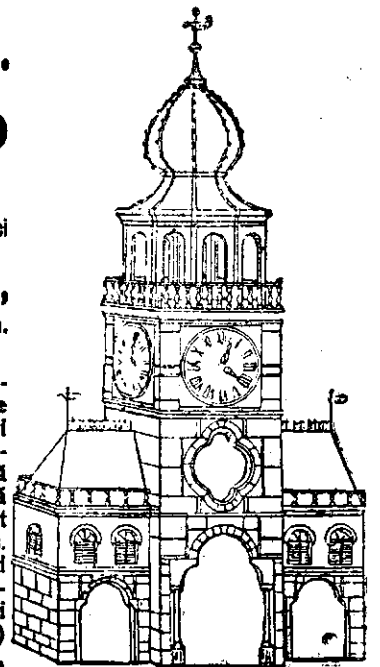

SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD, Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tabla) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. - Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinale de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârceluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăfeli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2.50 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1.20 fileri.

Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

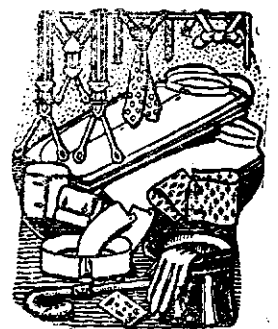
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **En-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duple; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

”CONCORDIA

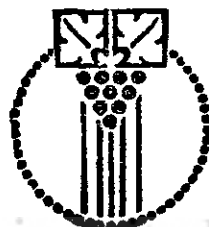
TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.